

Traumatologický plán

Obecná ustanovení

Tento traumatologický plán je platný pro všechny třídy, kabinety a místnosti nacházející se v budově školy na ulici Brněnská 52, Dobšice. Dále pak pro všechny ostatní objekty, které využívá škola k poskytování základního vzdělávání.

Poskytnutí včasné a správné pomoci zraněné osobě je podmínkou záchrany života a omezení následků, které zraněnému při vzniku úrazu nastávají. Poskytnutí první pomoci je jednou ze základních povinností každého občana (u pracovníků vycházíme z § 103, odst. 1 písm. j) ZP). Pracovníci jsou povinni znát rozmístění zdravotnických prostředků na pracovišti, jejich správné použití a možnosti přivolání odborné lékařské pomoci.

Ředitel školy je povinen seznámit s tímto dokumentem všechny pracovníky při pravidelném školení a to nejméně **1 x ročně**.

Toto seznámení musí být provedeno prokazatelně a presenční listiny s podpisy školených a školitele a datem školení musí být pravidelně ukládány v dokumentaci BOZP.

Umístění a vybavení lékárníček první pomoci

Na každém poschodí budovy nebo na přechodném pracovišti, kde bude odpracováno minimálně 50 hodin, musí být umístěna lékárníčka první pomoci.

V souladu s §133c, a nař. vlády č. 494/2001 Sb. musí být vedena kniha úrazů, kam se zapisují tyto údaje:

- den, hodina a místo úrazu
- jméno postiženého
- druh zranění a jak k úrazu došlo
- jak bylo zranění ošetřeno a kdo jej ošetřil

Všechny úrazy ať již drobné či větší musí být neprodleně nahlášeny příslušnému vedoucímu pracovníkovi. Lékárníčka musí být umístěna na volně přístupném, suchém a čistém místě. Pracovník pověřený první pomocí v organizaci je povinen nejméně 1 x za půl roku provést kontrolu vybavení lékárníčky a v případě potřeby doplnit chybějícími prostředky. Vybavení lékárníčky zadávají příslušné předpisy (viz příloha č. 1.)

Hlavní zásady první pomoci

1. Dopravení postiženého do nezávadného prostředí např. vyproštění z dosahu el. proudu, vynesení ze zamořeného prostoru apod.
2. Zastavení silného krvácení.
3. Uvolnění dýchacích cest, umělé dýchání a nepřímá srdeční masáž srdce.
4. Ošetření zlomenin, otevřených ran a překrytí spálenin.
5. Protišoková opatření.
6. Přivolání odborné lékařské pomoci.

Stabilizovaná poloha

Je-li postižený v bezvědomí, ale pravidelně dýchá, v šoku, má-li již ošetřena zranění a čeká se na příjezd lékaře, *uložíme jej do tak zvané stabilizované polohy*. Tím zabráníme vzniku komplikací a vytvoříme podmínky, že se stav zraněného již dále nezhoršuje.

Postiženého na rovné podložce položíme na bok, nohy mu v kyčlích a kolenou pokrčíme. Ruce položíme před tělo, hlavu mírně podložíme, zakloníme (tak aby dýchací cesta byla volná a přímá), a ústy natočíme k podložce, na které zraněný leží (aby mohly volně vytékat případné zvratky a *nedošlo k udušení*).

Postiženého je třeba zajistit proti *prochlazení*.

S postiženým v této poloze *vyčkáme příjezd lékaře*.

První pomoc při popálení a opaření

U popálenin a opaření musíme dbát především na to, aby se na postiženou plochu nedostala nečistota a tím nevznikla infekce. Popálená nebo opařená kůže ztrácí ochranné schopnosti a je velmi dobrou živnou půdou pro bakterie, které se zde rychle množí a mohou vyvolat celkovou otravu.

- postiženého posadíme nebo položíme
- provádíme intenzivní chlazení postižené plochy (přiložením ledu, studenou vodou, ale nesmí být prudký proud)
- popálenou plochu nečistíme a neodstraňujeme zbytky kůže, nepropichujeme puchýře apod.
- na postiženou plochu položíme sterilní krytí
- lehce a volně převážeme obvazem
- zabráníme vzniku šoku popř. se jej snažíme tišit
- podáváme hojnost tekutin (nikdy nepodáváme alkoholické nápoje).

Pokud nejsou rány zakryty, nemluvíme a chráníme si nos a ústa převázáním šátkem nebo kapesníkem.

První pomoc při zlomeninách

Zlomenou končetinu nerovnáme, nenapravujeme, ale znehybňujeme přiložením pevného předmětu pomocí obvazu např. dlahy, pravítka, dřevěné tyče apod. Zacházíme přitom s končetinou opatrně, aby nedošlo k posunutí úlomků kostí a dalšímu poškození.

Při otevřené zlomenině postupujeme stejně, otevřenou ránu překryjeme mulem a převážeme. Máme-li podezření na poškození páteře, postiženým nehýbáme, nepodkládáme jej atd. Neprodleně zajistíme odborný převoz do nemocnice, popř. k lékaři.

První pomoc při infarktu

Projevuje se tupou bolestí až pícháním v srdeční oblasti nebo až bezvědomím, zástavou srdeční činnosti a dýchání. Vždy neprodleně zajistíme odbornou lékařskou pomoc. Je-li postižený při vědomí, zajistíme teplo, klid a ticho. Slovně se snažíme postiženého uklidňovat, v malém množství je možno podávat vlažný nápoj. Postižený musí zůstat v klidu a vyčkat odborné lékařské pomoci i když se domnívá, že příznaky již pominuly. Hrozí totiž bezprostřední opakování poruchy ve větším rozsahu.

V případě bezvědomí a zástavy základních životních funkcí provádíme nepřímou srdeční masáž a umělé dýchání. Postiženého nesmíme ponechat bez dozoru.

První pomoc při otravě CO

Oxid uhelnatý (CO) vzniká při nedokonalém spalování. Je to plyn, který je těžší než vzduch, bez chuti, barvy a zápachu a lidskými smysly nezjistitelný. Zjistíme zpravidla pouze přítomnost dalších kouřových zplodin hoření.

Otrava CO se projevuje bolestí hlavy, nevolností, malátností až bezvědomím. Není-li poskytnuta včas první pomoc, postižený umírá.

Postiženého člověka vyneseme co nejdříve na čerstvý vzduch a uvolníme mu oděv. Musíme však mít na paměti, že nebezpečí otravy hrozí i zachránci již při relativně krátkém pobytu v zamořeném prostoru cca po 1-3 minutách. Při bezvědomí provádíme umělé dýchání a nepřímou masáž srdce. Zajistíme neprodleně odbornou lékařskou pomoc. Lékařskému vyšetření se podrobí i zachránce, který vynesl postiženého ze zamořeného prostoru.

Umělé dýchání

Vyčistíme dýchací cestu (vyčištění ústní dutiny, vyndání zubní protéz). Potom položíme postiženého na záda, podložíme lopatky a hlavu mírně zakloníme vzad. Současným tlakem na čelo a dolní čelist postiženého se pootevřou ústa.

Při dýchání z plic do plic bez pomůcek zachránce prsty ruky, která tlačí na čelo postiženého obemkne nos a zhluboka vydechne. Zpočátku vdechujeme do postiženého 10 x za sebou rychle a potom pokračujeme rychlostí 15 - 20 vdechů v minutě. Během vdechování musí zachránce stále sledovat hrudník postiženého, zda se vykonávají dýchací pohyby. Pokud nejsou patrné, jsou neprůchodné dýchací cesty a je třeba ihned najít důvod jejich neprůchodnosti, např. zapadnutý jazyk.

Má-li poškozený malý obličej, je možno vdechovat ústy i nosem zároveň. U malých dětí je třeba dávat pozor na snížený obsah plic oproti dospělému zachránci.

Nepřímá srdeční masáž

Nejdříve započneme s umělým dýcháním, které se nesmí přerušit ani při provádění masáže. Zachránce položí dlaň ruky 3-5 cm nad okraj hrudní kosti postiženého a rytmicky stlačuje hrudní kost směrem k páteři do hloubky cca 4-6 cm asi 60x za minutu. Provádí-li úkony jeden zachránce, provede na každý vdech asi 5 stlačení hrudní kosti. Tuto pomoc provádíme až do doby, kdy začne zraněný sám dýchat, popř. do doby, kterou nám určí lékař. Život postiženého jde takto udržet až několik hodin.

První pomoc při šoku

K šoku dochází prakticky při všech těžších úrazech. Jde v podstatě o vedlejší nervovou reakci organismu na vznik zranění nebo jinou neobvyklou situaci.

Postižená osoba je bledá, na kůži vystupuje studený pot, tepová frekvence je zrychlená, puls velmi jemný až nehmatný. Může dojít až k bezvědomí.

V těchto případech je nejdůležitější odstranit samotnou příčinu šoku a tím zabránit jeho dalšímu prohlubování. Postiženému zajistíme klid, teplo, uvolníme oděv, podáme malé množství vlažné tekutiny. Slovně jej uklidňujeme. Zásadně nepodáváme žádné léky, bolest tišíme jen obklady. Neprodleně zajistíme lékařskou pomoc.

První pomoc při úraze el. proudem

Při poskytování této pomoci je třeba jednat rychle, uváženě a účelně. I přes dojem, že postiženému již není pomoci, je třeba v provádění záchranných prací vytrvat, neboť smrt je v těchto případech pouze zdánlivá.

- vyproštění z dosahu el. proudu (např. vypnutím vypínače, odtažení postiženého apod.)
- ošetření postiženého
- a) - pokud je postižený při vědomí, uložíme jej pohodlně a s uvolněným oděvem v teplé místnosti. Postižený nesmí sám vstát, pokud mu to lékař nedovolí a nesmíme jej ponechat bez dozoru.
- b) - pokud je postižený v bezvědomí, ale sám dýchá a nemá-li viditelná další zranění, probere se zpravidla sám. Snažíme se jej tedy vzkřísit krátkodobým přičichnutím ke čpavku nebo octu, poplácáním po tvářích, voláním jména apod. Nesmíme podávat žádné léky a tekutiny.
- c) - pokud je postižený v bezvědomí a nedýchá, okamžitě začneme provádět umělé dýchání a nepřímou srdeční masáž.

Vždy zajistíme návštěvu lékaře a odbornou prohlídku postiženého a to i při zasažení malým napětím.

Příloha č. 1

Nástěnná lékárnička

1. Skříňka lékárničky

Lékárnička je buď kovová nebo dřevěná, bíle lakovaná nebo v barvě dřeva. Na přední straně (dvířkách) je červený kříž. Dvířka musí být zamykatelná.

2. Náplň lékárničky

Stanovuji následující obsah lékárničky:

Zdravotnický materiál	Množství (ks)
- Acylpyrin 0,5 g 10 tabl.	2
- Adsorpční uhlí 20 tabl.	1
- Benzín lékařský 50 ml láhev	1
- Gastrogel tabl.	1
- Manganistan draselný 5 g	1
- Ophtal	1
- Septonex nebo jiný vhodný desinfekční přípravek	1
- Gáze hydrofil. sklad. steril. 20 cm x 2 m	2
- Náplast hladká 2,5 cm x 1 m, nebo 2 m	1
- Náplast s polštářkem 6 cm x 1 m	1
- Obinadlo hydrofil. sterilní 6 cm x 5 m	2
- Obinadlo hydrofil. sterilní 10 cm x 5 m	4
- Obinadlo na popáleniny „SILITEX“	4
- Obinadlo škrťící pryžové	1
- Obvaz hotový sterilní č. 1	2
- Obvaz hotový sterilní č. 2	2
- Obvaz hotový sterilní č. 3	4
- Svutin – obvaz krycí sterilní 5 x 7,5 cm	4
- Šátek trojcípý	1
- Vata obvazová	1
- Kapátko oční v pouzdře	1
- Pinzeta anatomická	1
- Rouška PVC 20 x 20 cm	1
- Rouška resuscitační	2
- Špendlíky zavírací v antikoroziční úpravě	6
- Teploměr lékařský v pouzdře	1
- Traumacel zásyp 2 g	1
- Nůžky 15 cm tupě ukončené – nerez	1
- Rukavice pryžové (latexové) chirurgické v obalu	1
- Příručka první pomoci	

Příloha č. 2

Vnitřní směrnice k zajištění první pomoci a evidenci pracovních a školních úrazů

Čl. 1. Úvodní ustanovení

V souladu s ustanovením § 105, odst.4 zákoníku práce č. 262/2006 Sb., nařízením vlády č. 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasilání záznamu o úrazu a vyhláškou č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů a doporučením závodního lékaře vydávám následující směrnici. Směrnice upřesňuje organizaci poskytování první pomoci a způsob evidence pracovních a školních úrazů. Do doby vydání prováděcích předpisů se zatím postupuje podle nařízení vlády č. 494/2001 Sb.

Čl. 2. Proškolení zaměstnanci

Zaměstnanci proškolení v poskytování první pomoci (kurz zdravotníka ČČK):

Čl. 3. Organizace první pomoci

1. V případě pracovního, školního úrazu nebo jiné zdravotní příhody (dále jen úrazu) poskytne první pomoc podle běžných zdravotnických zásad školený pracovník, spolupracovník, vedoucí pracovník nebo pracovník konající dozor (dále jen pracovník konající dozor).
2. Některý ze spolupracovníků nebo pracovník provádějící dozor okamžitě telefonicky ohlásí událost vedení školy. V případě potřeby uvědomí záchranou lékařskou pomoc.
3. V případě úrazu více osob se v rámci první pomoci ošetřují nejdříve zranění s otevřeným poraněním hrudníku a s prudkým krvácením, dále zranění v bezvědomí se zástavou dechu a srdeční činnosti, dále zranění v bezvědomí bez poruchy dechu a srdeční činnosti a nakonec zranění v šoku.
4. Drobná poranění (oděrky apod.) je nutno ošetřit pomocí prostředků nástěnné lékárničky, (jejich rozmístění je uvedeno v příloze č. 1). Pracovník, který ošetření provedl, je povinen je zaznamenat v knize úrazů, která je umístěna v kanceláři školy. Tento záznam je zásadně důležitý pro případné projednávání komplikací z tohoto úrazu vzniklých.

Čl. 4. Evidence pracovních úrazů

Evidence pracovních úrazů se řídí nařízením vlády č. 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasilání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasilá záznam o úrazu. Veškeré pracovní úrazy, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující tři kalendářní dny, se evidují v knize pracovních úrazů, která je umístěna v kanceláři školy. Záznam v knize úrazu musí obsahovat všechny údaje potřebné k sepsání záznamu o úrazu.

Ohlašovací povinnost zaměstnanců. Veškeré pracovní úrazy jsou zaměstnanci ohlásit neprodleně řediteli školy.

V případě úrazu, který vyvolá pracovní neschopnost delší než tři kalendářní dny, je třeba vyhotovit záznam o úrazu podle NV 494/2001 Sb.

Ohlašovací povinnost zaměstnavatele. Zaměstnavatel je povinen ohlásit pracovní úraz bez zbytečného odkladu a stanoveným orgánům a institucím (§3 NV 494/2001 Sb.), a to:

- státnímu zástupci nebo územně příslušnému útvaru Policie České republiky, nasvědčující-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin
- příslušnému odborovému orgánu nebo zástupci zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal (například pokud v objektu školy vykonávají práci zaměstnanci jiné, např. stavební firmy)
- organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu

Čl. 5. Evidence školních úrazů

Knihy úrazů

1. Kniha úrazů je uložena v ředitelně
2. V knize úrazů se evidují všechny úrazy žáků, ke kterým došlo při činnostech ve škole nebo na akcích organizovaných školou, a to nejpozději do 24 hodin od okamžiku, kdy se škola o úrazu dozví.
3. Zápis do knihy úrazů provádí
  - a) vyučující příslušného předmětu (např. úraz při hodině Tv),
  - b) učitel konající dozor (např. o přestávkách),
  - c) vedoucí kurzu (např. při úrazu na lyžařském kurzu),
  - d) třídní učitel (všechny ostatní případy).
4. V knize úrazů se uvede
  - a) pořadové číslo úrazu,
  - b) jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození zraněného,
  - c) popis úrazu,
  - d) popis události, při které k úrazu došlo, včetně údaje o datu a místě události,
  - e) zda a kým byl úraz ošetřen,
  - f) podpis zaměstnance právnické osoby vykonávající činnost školy nebo školského zařízení, který provedl zápis do knihy úrazů,
  - g) další údaje, pokud jsou potřebné k sepsání záznamu o úrazu.
5. Osobní údaje, které jsou součástí knihy úrazů, mohou být zpracovávány pouze za účelem evidence úrazů, popřípadě jako podklad pro vyhotovení záznamu o úrazu.

Záznam o úrazu

1. Záznam o úrazu škola vyhotovuje pedagogický pracovník, který provádí zápis do knihy úrazů, ve spolupráci se zástupcem ředitele ..., jde-li o
  - a) úraz, jehož důsledkem byla nepřítomnost, žáka ve škole, nebo
  - b) smrtelný úraz; smrtelným úrazem se pro účely této vyhlášky rozumí takové poškození zdraví, které způsobilo smrt po úrazu nebo na jehož následky žák zemřel nejpozději do jednoho roku od vzniku úrazu.
2. Záznam o úrazu se vyhotoví na formuláři, který je k dispozici v ředitelně školy a u zdravotníka školy.
3. Na žádost zákonného zástupce žáka, škola bezodkladně vyhotoví záznam i o úrazu, který není uveden v odstavci 1, tyto případy rozhoduje ředitel školy.
4. Škola vyhotoví o úrazu, který nezpůsobí nepřítomnost žáka ve škole záznam, pokud je pravděpodobné, že žáků bude poskytnuta náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění způsobené úrazem.
5. Jedno vyhotovení záznamu o úrazu předá škola zákonnému zástupci.

Hlášení úrazu

1. O každém úrazu je informován ředitel školy, v případě jeho nepřítomnosti zástupce ředitele školy.
2. O úrazu žáka podá pedagogický pracovník, který je určen pro vyplňování zápisu do knihy úrazů, bez zbytečného odkladu informaci zákonnému zástupci žáka.
3. Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s úrazem byl spáchán trestný čin nebo přestupek, nebo jedná-li se o smrtelný úraz, podá ředitel školy bez zbytečného odkladu hlášení místně příslušnému útvaru Policie České republiky.
4. O úrazu podá ředitel bez zbytečného odkladu hlášení pojišťovně, u které je škola zařízení pojištěno pro případ své odpovědnosti za škodu vzniklou na životě a zdraví žáků.
5. Ředitel bez zbytečného odkladu podá hlášení o úrazu také příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce.

Zasílání záznamu o úrazu

1. Záznam o úrazu zasílá hospodářka školy ve spolupráci s ředitelem školy za uplynulý kalendářní měsíc, nejpozději do pátého dne následujícího měsíce
  - a) zřizovateli,
  - b) zdravotní pojišťovně žáka
  - c) příslušnému inspektorátu České školní inspekce
2. Záznam o smrtelném úrazu zasílá ředitel školy do 5 pracovních dnů po podání hlášení
  - a) zřizovateli,
  - b) zdravotní pojišťovně žáka,
  - c) příslušnému inspektorátu České školní inspekce a
  - d) místně příslušnému útvaru Policie České republiky.